

Climate Campus

Motor voor maatschappelijke innovatie voor een
klimaatrobuuste, veerkrachtige stad en samenleving

Deel 2: Voorbeelden in de praktijk

**CLIMATE
CAMPUS**

Towards a climate adaptive delta.

13 maart 2024

Inleiding

Zwolle ligt in de delta van de IJssel en Vecht. Onze delta is kwetsbaar voor klimaatverandering. Klimaatverandering vraagt om een transformatie van de stad en samenleving naar een klimaatrobuust en veerkrachtig Zwolle: een complexe opgave die vraagt om een brede maatschappelijke innovatie. Daarvoor is een krachtig ecosysteem waarin overheden, ondernemers, onderzoekers, onderwijsinstellingen en maatschappelijke initiatieven zich inzetten voor de ontwikkeling van kennis, talent, producten en diensten en een krachtige bottom-up beweging. Er is een (nieuwe) passende rol van de overheid nodig als “enabler”.

Climate Campus is de motor voor maatschappelijke innovatie voor klimaatadaptatie. Dit document laat aan de hand van voorbeelden zien hoe Climate Campus maatschappelijke innovatie in de praktijk brengt. Voor meer achtergronden van Climate Campus met een toelichting op de processtappen en bouwstenen verwijzen we naar deel 1 “Denk- en werkwijze”.

1 Resultaten (and still counting...)

Netwerkactiviteiten

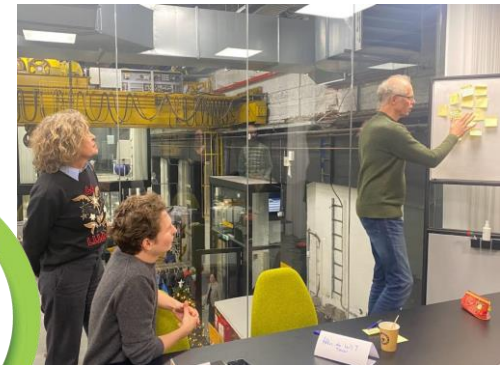
Processtappen:	informer-en-inspireren-initiëren
Bouwstenen:	netwerkplatform
Draagt bij aan:	netwerkvorming, kennis vergroten, co-creatie
Betrokken partijen:	alle partijen in het ecosysteem

Climate Campus Connects - netwerkbijeenkomsten

Het Climate Campus team organiseert netwerkbijeenkomsten. Tijdens deze Climate Campus Connects bijeenkomsten wordt inspiratie opgedaan en kennis uitgewisseld rond een thema, zoals verduurzaming bedrijventerreinen, regionale kennisagenda en hittestress. Daarnaast organiseert het team voor evenementen zoals PROTO inspirerende sessies en geeft input voor challenges als hackathons. Kennis en goede voorbeelden uit de regio worden opgehaald en ontsloten via de Kennisbank op de website van Climate Campus. Regelmatig komt er een nieuwsbrief uit.

Inspiratiereis

In juni 2023 vond een inspiratiereis plaats naar Vejle (Denemarken) en Bremerhaven / Oldenburg (Duitsland) voor een verkenning naar de bouwstenen “Klimaat Experience”, “Bezoekerscentrum” en “Innovatiecluster”. Een bijzondere samenstelling van het reisgezelschap (5 O’s uit de klimaatadaptatie-, ICT- en creatieve sector) heeft gezorgd voor nieuwe bijzondere verbindingen, kansen en realisatie, zoals de Escapebus en Web/app (zie verderop). In 2024 worden kansen verder verkend en geconcretiseerd.

**Bezoekers diverse
netwerkactiviteiten**

1.735

Team Klimaat Actief

Processtappen:	informereren-inspireren-initiëren, ontdekken en uitvinden, zichtbare actie van en voor de stad
Bouwstenen:	living lab
Draagt bij aan:	gedragsverandering, initiatief van onderop, stad als spons, herstel natuurlijke systemen, betrokken en actieve samenleving
Betrokken partijen:	gemeente Zwolle, bewonersinitiatieven, eigenaren bedrijventerreinen, woningcorporaties, hoveniers, maatschappelijke organisaties

Initiatieven van onderop

Voor het aanjagen van de beweging van onderop, organiseert Team Klimaat Actief groene spreekuren voor bewoners(initiatieven), acties tijdens Burendag, NK Tegelwippen Zwolle, Pientere Tuinen, etc. Op deze manier inspireert en faciliteert Team Klimaat Actief bewoners om hun eigen omgeving klimaatadaptiever te maken. De initiatieven waren in eerste instantie klein en individueel, maar inmiddels heeft de beweging geleid tot collectieve, meer georganiseerde bewonersinitiatieven op buurt en wijk niveau, zoals 50 Tinten Groen Assendorp, Het Groene Zuiden en Groene Poort.

Stichting Straatboer werkt in samenwerking met de woningcorporaties en Team Klimaat Actief aan de vergroening van 100 tuinen van sociale huurwoningen.

Voor bedrijventerreinen initieert Team Klimaat Actief concrete acties voor en door ondernemers op Marslanden en Voorst. Klein en concreet beginnen is immers het beste begin voor een krachtiger beweging.

Bewoners bereikt

374.907

**Bewoners bewezen
in actie**

22.852

**Bewoners vermoedelijk
in actie**

66.800

Serious gaming

Processtappen:	informereren-inspireren-initiëren, ontdekken en uitvinden, zichtbare actie van en voor de stad
Bouwstenen:	living lab, klimaat experience
Draagt bij aan:	sense of place, nieuwe business, bottom-up beweging, handelingsperspectief, transdisciplinair onderwijs, beleven en genieten
Betrokken partijen:	waterschap WDOD, gemeente Zwolle, provincie Overijssel, The Great Escape, Hogeschool Windesheim, CIBAP, internationaal consortium CATCH

Mobiele Klimaat Escaperooms

Beleving triggert mensen op een andere manier dan via cognitieve informatie, bij voorbeeld door serious gaming. In het Interreg project CATCH is een eerste mobiele escaperoom voor klimaat ontwikkeld: “Adapt or Btrapped”. Daarbij is samengewerkt met waterschap, Hogeschool Windesheim, CIBAP en The Great Escape. Gesubsidieerd door provincie Overijssel wordt deze ingezet bij andere Overijsselse gemeenten en op diverse evenementen.

Na dit geslaagde experiment, werkt The Great Escape, aan een nieuwe, grotere mobiele Escaperoom. Zij transformeren daarvoor de “SRV-wagen” van ANNO tot een crisiscentrum voor klimaat en water. Gemeente Zwolle draagt vanuit het belang van klimaatbewustwording bij aan dit project.

Battle - NK Tegelwippen

Een andere vorm van serious gaming is een battle. Het NK Tegelwippen is daar een mooi voorbeeld van: gemeenten met hun inwoners strijden onderling om zoveel mogelijk tegels te verwijderen om te vergroenen.

Aantal spelers escaperoom

1.110

Tegels gewipt tijdens NK's

147.359

2 Wordt aan gewerkt

Digital Delta Twin

Processtappen:	informereren-inspireren-initiëren, ontdekken en uitvinden
Bouwstenen:	klimaat academie, innovatiecluster
Draagt bij aan:	nieuwe kennis, nieuwe business, sense of place, verbeeldingskracht, digitale technologie, herstel natuurlijke systemen
Betrokken partijen:	Deltares, gemeente Zwolle, RIVUS, ondernemers (o.a. Esri), Alliantie SMART Zwolle, onderwijs (waaronder Windesheim, Saxion, mogelijk UTwente), CBS, Kadaster, Ministerie van I&W.

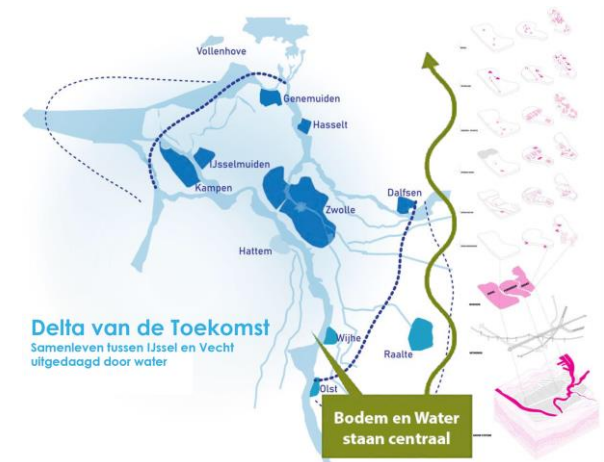
Een digital twin voor de delta

Hoewel sommige steden al een digital twin hebben (zoals Zwolle), is een digital twin voor een delta uniek en nog niet eerder ontwikkeld. De Digital Delta Twin richt zich op de vraagstukken in de IJssel-Vechtdelta, zoals de verstedelijkingsopgave waarbij water en bodem sturend is en het integreren van vrijwel alle onderdelen van het nationale Deltaprogramma in onze regio. Het dient 3 doelen:

- Strategische besluitvorming en dashboard (voor de beslissers)
- Scenarioverkenning, simulaties en ontwerp (voor samenwerkende professionals)
- Bewustwording en beleving (voor het publiek)

Deltares en Climate Campus hebben in najaar 2023, met input uit het netwerk, een eerste stap gezet voor de Digital Delta Twin voor de regio Zwolle: een plan van aanpak. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft een financiële bijdrage toegezegd voor de eerste vervolgstap. Die stap richt zich op het bouwen van een goede gezamenlijke dataset als onderligger voor de Digital Delta Twin.

Een eerste versie van de Digital Delta Twin wordt gelanceerd tijdens de Landschapstriënnale 2026.

Onderzoek- en innovatieagenda

Processtappen: ontdekken en uitvinden

Bouwstenen: klimaat academie, innovatiecluster

Draagt bij aan: nieuwe kennis, innovatiecluster, transdisciplinair onderwijs,

Betrokken partijen: UTwente, Hogeschool Windesheim, diverse netwerkpartners Climate Campus, Regio Zwolle

Van kennisagenda naar onderzoek- en innovatieagenda

Tijdens een ontbijtsessie voor een regionale kennisagenda klimaatadaptatie in 2022, is een eerste Regionale Kennisagenda voor klimaatadaptatie opgesteld. Jaarlijks wordt deze waar nodig geactualiseerd en worden een aantal praktijkgerichte vraagstukken door het netwerk opgepakt. De Kennisagenda is tevens input voor diverse onderwijsopdrachten.

De next step is een regionale onderzoek- en innovatieagenda met daarbij investeerders voor onderzoek en innovatie. Vanuit de RegioZwolle wordt met UTwente en Hogeschool Windesheim nauwere samenwerking verkend op de belangrijkste thema's in de regio, waaronder klimaatadaptatie. Dit wordt versterkt door de recente alliantie die UTwente en Hogeschool Windesheim zijn aangegaan. Vanuit deze sporen vindt verdere verkenning voor een onderzoek en innovatieagenda plaats. Het team van Climate Campus denkt hier in mee en schakelt het netwerk in. De toekenning van de nieuwe Regiodeal biedt kansen voor verdere implementatie.

**REGIO
ZWOLLE**

**UNIVERSITY
OF TWENTE.**

**hogeschool
Windesheim**

Climate Lab Windesheim

Processtappen: denkkracht en creativiteit aanboren, ontdekken en uitvinden

Bouwstenen: klimaat academie

Draagt bij aan: transdisciplinair onderwijs, nieuwe kennis, talentontwikkeling,

Betrokken partijen: Hogeschool Windesheim, diverse partners in het ecosysteem met een vraagstelling, Mogelijk UTwente

Van SDG lab naar Climate Lab

Binnen Hogeschool Windesheim kunnen studenten de minor Act Now! Living Lab volgen. Studenten van verschillende opleidingen werken samen aan Sustainable Development Goals (SDG's). Ze gaan aan de slag met design thinking en co-creatie. Vanuit het team Climate Campus is al meerdere keren een studentenopdracht geformuleerd voor deze minor.

Uit de recente samenwerkingen en activiteiten met Hogeschool Windesheim komt meer en meer naar voren dat ook klimaatadaptatie zich bijzonder goed leent voor transdisciplinair onderwijs. Het onderwerp raakt immers vele kanten van de samenleving en daarmee verschillende vakgebieden. Hogeschool Windesheim doopt het SDG lab om tot Climate Lab.

Mogelijk kan binnen de samenwerking UTwente–Hogeschool Windesheim ook het Climate Center van UTwente hieraan verbonden worden.

Stadsexpedities Klimaat

Processtappen: informeren-inspireren-initiëren, zichtbare actie van en voor de stad

Bouwstenen: klimaat experience

Draagt bij aan: sense of place, handelingsperspectief, beleven en genieten, draagvlak, nieuwe business

Betrokken partijen: veelheid aan partijen, namelijk bewoners en ondernemers, overheden, kunst- en cultuursector, leisure

Van plekken en verhalen naar (DIY) expedities door de stad en regio

In Zwolle en omgeving is veel te horen en te zien als het gaat om klimaatadaptatie. Van een reuzekolk op het stationsplein tot voorbeeldtuinen en huizen die fungeren als dijk. Bovendien zijn er activiteiten met het thema klimaat zoals festivals, podwalks, podcasts, de Zwolse Tuin & Klimaatroute en klimaat escape rooms. Maar dat moet je als inwoner of bezoeker maar net weten! Met QR codes en AR technologie kunnen we de verhalen bij de verschillende plekken ontsluiten.

In de web /app vind je alles terug

De activiteiten, plekken en routes ontsluiten we in een web/app. Daarvoor recyclen en upgraden we de Hanzejaar app. Zo krijgen inwoners en bezoekers snel inzicht wat er te beleven en genieten valt. Via de app kun je je eigen expeditie vormgeven door routes uit te stippelen langs de verschillende plekken.

**Nationale Tuin
& Klimaat Route**

Bezoekerscentrum

Processtappen: informeren-inspireren-initiëren

Bouwstenen: klimaat bezoekerscentrum

Draagt bij aan: sense of place, handelingsperspectief, draagvlak, nieuwe business

Betrokken partijen: overheden, bewoners en ondernemers, AM / Wärtz, Innovatiedistrict Spoorzone, Zone-college

Een klimaathuis met inspiratietuin

Op dit moment wordt verkend of in het Innovatiedistrict Spoorzone een Bezoekerscentrum kan landen. Het bezoekerscentrum bestaat uit een klimaat(test)huis en een inspirerende klimaattuin. We combineren de wens van Windesheim (een SMART testhouse), een centraal informatiepunt voor inwoners en de inspiratietuin die conform de afspraken in LIFE IP wordt gerealiseerd. Het wordt een demo- en testplek voor klimaatadaptieve maatregelen in en om het huis. Dat biedt inwoners handelingsperspectief, onderzoekers testmogelijkheden en ondernemers een etalage van hun innovaties.

Constructie en potentiële lokatie

We verkennen de mogelijkheden voor een biobased, tijdelijk en modulair paviljoen (o.a. met Lucas de Man) in het park van Wärtz en eventueel andere plekken in het Innovatiedistrict Spoorzone. Voor aanleg en onderhoud van de inspiratietuin lopen verkennende gesprekken met Zone-college.

